

<p>Частное акционерное общество «Завод «Часовоярские автобусы» Украина, 84551, Донецкая область, Бахмутский район, г.Часов Яр, ул. Зеленая,1 ПАО «ПУМБ» МФО 334851 р/с 2600534016, код ЄГРПОУ 01350251 к/т (0627)48-37-97,факс-48-37-66</p>		<p>Приватне акціонерне товариство «Завод «Часівоярські автобуси» Україна, 84551, Донецька область, Бахмутський район, м. Часів Яр, вул. Зелена,1 ПАТ «ПУМБ» МФО 334851, р/р 2600534016, код ЄДРПОУ 01350251 к/т (0627)48-37-97,факс-48-37-66</p>
---	---	--

ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ
Приватного акціонерного товариства
«Завод «Часівоярські автобуси»

за 2021 рік

м.Часів Яр
2022р.

Загальні відомості

Повне найменування підприємства	Приватне акціонерне товариство «Завод «Часівоярські автобуси»
Організаційно-правова форма підприємства	Приватне акціонерне товариство
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	01350251
Юридична адреса	Україна, 84551, Донецька область, Бахмутський р-н, м. Часів Яр, вул. Зелена, б.1
Телефон	(0627)48-37-97
Факс	(0627)48-37-63
E-mail	rutabuh1@gmail.com

Звіт про управління розміщений в мережі Інтернет на сторінці <http://rutabus.emitents.net.ua/ua/mess> 05 січня 2023р.

Зміст

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА ОПИС ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	4
2. РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ	7
3. ЛІКВІДНІСТЬ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	9
4. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	9
5. СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ТА КАДРОВА ПОЛІТИКА	12
6. РИЗИКИ.....	12
7. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ.....	15
8. ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ	16
9. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	16
10. КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ.....	17
10.1. Органи управління ПРАТ «Завод «Часівоярські автобуси»	17
10.2. Скликання та проведення загальних зборів акціонерів.....	21
10.3. Структура акціонерів та їх частка в акціонерному капіталі.....	26
10.4. Інформація щодо власників цінних паперів з особливими правами контролю та опис цих прав	26
10.5. Діяльність підприємства стосовно операцій з власними акціями	26
10.6. Інформація щодо основних характеристик системи внутрішнього контролю	26
10.7. Дивідендна політика	28
10.8. Перспектива розвитку та удосконалення корпоративного управління	28
10.9. Політика підприємства стосовно адміністративних, управлінських та наглядових органів підприємства (вимоги стосовно до віку, статі, освіти та професійного досвіду	29

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА ОПИС ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Історія ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" багата й різноманітна. З моменту свого створення в 1958 році й по теперішній час доля підприємства нерозривно пов'язана з експлуатацією, ремонтом, а також виготовленням автотранспортних засобів. Тому колектив, що там працює, має досить багатий досвід у цій області. У різні роки доводилося зіштовхуватися з капітальними ремонтами автомобілів ГАЗ, ЗИЛ, виготовляти спеціальні транспортні засоби на шасі автомобілів УАЗ. Одними з перших в Україні заводом був освоєний випуск вахтових автомобілів для експлуатації в різних областях народного господарства. Інакше кажучи, завод завжди намагався орієнтувати своє виробництво на потреби, які були актуальними для держави.

Незважаючи на ту кризу, що була в автомобілебудуванні України в пострадянський час, ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" зберіг своє виробництво й більше того збільшив обсяги й розширила номенклатуру випускаємої продукції.

Сьогодні завод являє собою колектив, що здатний впроваджувати нові конструктивні розробки, застосовувати сучасні матеріали й технологічні процеси. Слід зазначити, що ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" є саме автозаводом, що відрізняється від автоскладального підприємства наявністю таких видів виробництв - ковальсько-пресового, зварювального, фарбувального, складального. Потужності заводу дозволяють випускати до 1500 автобусів на рік.

Одним з напрямів в період 1993-1998 років було переобладнання легкових автомобілів і виготовлення спеціальних транспортних засобів для служби міськгаза, швидкої допомоги і рятувальників, а саме:

- Установа жорсткого даху на УАЗ-31512;
- Виготовлення лімузинів на базі ГАЗ-3102;
- Автомобіль швидкої допомоги;
- Автомобіль аварійної газової служби.

Починаючи з 1995 року основною продукцією заводу було виготовлення автобусів малого класу категорії М2, які виконані на шасі ГАЗ 33021 "Газель". Такими моделями є - мікроавтобус СПВ 33021.01-15 місткістю 13 пасажирів і СПВ 33021.01-16 місткістю 13 пасажирів з місцями для сидіння і допускається перевезення 3 стоячих пасажирів.

При проектуванні стояло завдання створити кузов автобуса нової, оригінальної конструкції, що відповідає вимогам більшості споживачів, - міцність, зручність для пасажирів, безпека, відповідність нормативним вимогам України і конкурентна ціна.

Так в 1995 році вперше в Україні був створений автобус СПВ-33021. 01-15 на 13+1(водій) посадочне місце. Кузов є зварною конструкцією з прямокутних труб, обшитою зовні сталевим листом і склопластиковими деталями. Зсередини кузов складається з внутрішньої обшивки АБС пластиковими листами, сидіннями з пінополіуретанових подушок, покриття підлоги з автоліна. Автобус СПВ 33021.01-15 має ряд оригінальних відмітних ознак, які не зустрінеш ні в одній з існуючих моделей ГАЗ. Велике за площею скління салону і висота в проході (1,77 м) створюють додаткові зручності пасажирам. Вживання склопластикових вузлів і елементів обшивки. Із склопластикових композицій виконані задня і передня частина даху, задній бампер зі вбудованими задніми ліхтарями, бічні накладки колісних арок. Слід зазначити так само властивий автобусним конструкціям каркасний принцип побудови кузова.

Автобус СПВ 33021.01-15 забезпечує наступні переваги:

можливість виготовити автобус, повністю відповідний Правилам 52 і ГОСТ 28345-89 (вимоги до конструкції мікроавтобусів);

забезпечити високий рівень пасивної безпеки;

"міцний" кузов, що важливе в тяжких міських умовах експлуатації;

можливість оперативно вносити зміни до конструкції;

контроль підготовки і забарвлення кузова.

У серпні 2002 року освоєний випуск нової моделі СПВ 33021.01-16, яка від попередньої "п'ятнадцятої" моделі відрізняється просторішим кузовом, збільшеною висотою усередині салону (1,91м). Така конструкція кузова дозволяє перевозити окрім тринадцяти сидячих пасажирів ще і 3 пасажири, які стоять (всього шістнадцять). Над основними бічними вікнами додатково

встановлені розсувні вікна, які поліпшили вентиляцію салону. Зручнішим стало планування розташування сидінь в салоні.

У 2003 році завод отримав дозвіл на подовження шасі, і в тому ж році з воріт заводу виїхав перший дослідний екземпляр автобуса СПВ-17 РУТА. Слід зазначити, що з 2003 року під зареєстрованою торгівельною маркою РУТА стала випускатися вся продукція заводу, у тому числі і розроблена раніше модель СПВ-16.

Перший дослідний варіант автобуса РУТА СПВ-17 мав кузов, аналогічний попередній моделі подовжений на одну віконну секцію. В той же час, в 2003 році з'явився вантажний фургон РУТА 15,5, конструктивною особливістю цього автомобіля було вживання бічних панелей, тих, що мають мінімальний прогин, що дозволяло найраціональніше заповнювати об'єм усередині кузова. Такий же кузов вирішили використовувати і на серійних машинах РУТА СПВ-17.

Незабаром випуск попередньої моделі РУТА СПВ-16 був припинений, і ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" став виготовляти мікроавтобуси лише з кузовами нового типу. За подальші чотири роки була створена ціла гамма різних моделей автобусів РУТА з подібними кузовами, як на подовженому так і на звичайному шасі. Умовно ці машини можна назвати автобусами РУТА другого покоління. Окрім оригінальних бічних панелей кузова було також вклеєне скло. 2003 рік був важливий в - технологічному плані, за цей рік сталося багато змін - почато використання клею-герметика для монтажу склопластикових елементів кузова, почато використання системи забарвлення для комерційного транспорту Sikkens Autocoat BT, ведуться роботи по оптимізації каркаса кузова, зниженню трудовитрат при виробництві.

Перші автобуси РУТА СПВ-17, що випускаються, мали невеликі вікна, дахи, що значно не досягали по висоті рівня. Між останнім вікном і задньою стінкою кузова залишалася стійка кузова. В середині 2005 року було прийнято рішення про вживання великих панорамних стекол. Іншою відмітною особливістю автобусів РУТА СПВ-17 є пасажирські крісла з оббивкою з міцного шкірозаступника .

В 2005 року на заводі прийняли рішення про розширення модельного ряду автобусів, що випускалися. Так з'явилася модель РУТА А0 480. По кузову вона уніфікована із СПВ-17 зразка 2004 роки і відрізняється лише зменшеною довжиною. Але покупці віддали перевагу більш містким СПВ-17, тому число випущених "чотириста восьмидесятих" (так їх називали на заводі) залишилося досить скромним. РУТА А0 480 випускалася на шасі з карбюраторним двигуном ЗМЗ-406, А0 481 - на шасі з інжекторним двигуном ЗМЗ-40522. Цікаво, що автобуси продовжували випускатися з низькими вікнами, запозиченими в ранніх СПВ-17, хоча всі мікроавтобуси з довгою базою випускалися вже з високими віконними отворами. В кінці 2005 року виробництво короткобазних автобусів зупинене зважаючи на відсутність попиту.

На початку 2006 року на базі автобуса СПВ-17 було розроблено нове сімейство РУТА А0 482/А0 483 відмітною особливістю якого є збільшена повна маса, що надало можливість перевозити 19 пасажирів які сидять і 3 які стоять. Після проходження сертифікаційних випробувань був виданий сертифікат відповідності на даний автобус, і початий серійний випуск. При цьому сталися деякі зміни в конструкції автобуса - його довжина була збільшена на 200 мм, замість бічної кузовної стійки в задній частині кузова з'явилося п'яте вузьке вікно, а в салоні стали встановлювати індивідуальні сидіння нового типу з велюровою оббивкою. У зв'язку з початком випуску інжекторних двигунів ЗМЗ-405 і їх установкою на базовому шасі "Газелі", завод отримав сертифікат на випуск автобуса А-0483 з автоматичними дверима.

У зв'язку побажаннями перевізників ефективніше використовувати площу салону а також створити зручність при оплаті проїзду пасажирями водієві (кондуктор в автобусах не передбачений) в 2006 році була розроблена нова модифікація автобусів РУТА, в якій кабіна водія є єдиним приміщенням з пасажирським салоном і відокремлена від нього лише неповною перегородкою за кріслом водія. При цьому якщо на інших моделях кузов вмонтовується на шасі з готовою кабіною від "Газелі", то тут кабіна є частиною оригінального кузова, з кузовних панелей "Газелі" використані лише капот і крила. Іншою відмінністю нової моделі стало розташування дверей аварійного виходу по правій стороні кузова, що дозволило підвищити безпеку перевезень

і збільшити жорсткість кузова. Перші зразки нового автобуса, який отримав індекс А0 484, з'явилися на дорогах України влітку 2006 років.

З лютого 2007 року автобуси А0 484 стали випускатися також з автоматичними дверима. Згідно нової заводської модифікації вони отримали індекс РУТА 18, де цифра означає кількість місць в салоні згідно сертифікату на транспортний засіб (16 - посадочних, 2 - місця стоячі). За винятком можливості установки автоматичних дверей салону цей автобуса нічим не відрізнявся від А0 484. Виробництво автобуса РУТА 19 почалося восени 2007 років. Від моделі РУТА 18 він відрізняється наявністю других автоматичних дверей в задньому свесе замість аварійної. Кузов автобуса був подовжений, що дозволило розмістити 19 посадочних місць.

Протягом 2007 року був також налагоджений випуск автобусів РУТА 20 з пневматичними дверима салону і міжміською версією. Остання відрізняється від стандартної машини наявністю багажного відділення в задній частині кузова. Задній ряд сидінь розташований на невеликому під'юмі над багажним відділенням. Міжміські автобуси РУТА 20 як правило оснащуються сидіннями з високою спинкою і розпашними дверима салону.

Подальшим розвитком лінійки моделей РУТА 20 і РУТА 19 став випуск в кінці 2008 року моделей РУТА 22 і РУТА 25 із збільшеною місткістю: РУТА 22 - 19 пасажирів сидять і 3 стоять, РУТА 25 - 19 пасажирів сидять і 6 стоять. Так само враховуючи побажання замовників було проведено зміну передній частині автобуса РУТА 25 (зменшено лобове скло, змінені передні крила). Технологія збірки отримала важливий етап - панелі зовнішньої обшивки даху вмонтовуються на клейове з'єднання.

У лютому 2008 року ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" почав серійне виробництво моделей РУТА 43 і РУТА 44 на шасі ГАЗ-33104 "Валдай".

Товариство розширює лінійку автобусів найпопулярнішою моделлю "Рута". Нова модель міського автобуса на 25 місць, оснащена платформою "ГАЗелі-Бізнес" і дизельним двигуном Cummins. Переваг нової марки - економічність, надійність, збільшений міжсервісний інтервал, збільшену потужність нового двигуна Cummins. Поява даного автобуса особливо актуально напередодні набрання чинності закону, що забороняє переобладнання вантажних автобусів у маршрутні таксі. Одна з найпопулярніших марок міських автобусів отримує вдосконалену платформу і турбодизель Cummins. Нове шасі і силовий агрегат "запозичені" у презентованій недавно дизельної "ГАЗелі-Бізнес", що позитивно позначається на якості автобусів "Рута": тепер вони володіють всіма кращими технічними характеристиками, властивими автомобілям ГАЗ з сучасним дизельним двигуном Cummins.

Поява дизельної модифікації "ГАЗ" в червні 2012 року стала довгоочікуваною подією для українського ринку. Партнером "Групи ГАЗ" був обраний найбільший у світі незалежний виробник дизельних двигунів - американська компанія Cummins Inc., яка запропонувала новітній і найтехнологічніший в своєму класі силовий агрегат Cummins ISF для малотоннажних вантажівок. Технічні параметри двигуна ідеально підійшли для "ГАЗелі": при робочому обсязі 2,8 л його потужність становить 120 к.с., крутний момент - 297 Нм при 1600-2700 об / хв. Дизель оснащений сучасною системою паливонадачі common rail і турбокомпресором, які забезпечують оптимальне поєднання високої паливної економічності та тягово-динамічних характеристик. Ресурс двигуна - 500 тис. км.

2013 рік став роком початку співпраці з новим постачальником автобусного шасі - відомою індійською компанією «Ашок Лейланд Лтд». Влітку 2013 року були виготовлені перші дослідні зразки нового автобусу класу М3 марки Рута 41 та Рута 40. Наприкінці року були завершені сертифікаційні дослідження та випробування і товариство отримало сертифікат відповідності на автобуси Рута 41, Рута 40, Рута 39, побудованих на шасі Ashok Layland 816. На початку 2014 року підприємством була закуплена партія шасі у вигляді машинокомплектів, розроблена технологія та впроваджено складання шасі. Розпочато серійне виготовлення модельної гами автобусів на базі шасі Ashok Layland. У зв'язку з новими вимогами до складу міського громадського транспорту у 2016 році була розроблена та сертифікована модель міського автобусу Марки Рута 23 1 класу з частково низькою підлогою в салоні на базі шасі ГАЗель Next як з бензиновим, так і з дизельним двигуном. Впродовж 2016 року підприємство активно працює

в напрямку покращення виробничих процесів, покращення та оптимізації якості виготовляємої продукції. У 2018 році товариство працює над розробкою та впровадженням у виробництво нових моделей автобусів для утримання на ринку виробників автобусів; проводить їх сертифікацію в акредитованих органах відповідно до чинного законодавства України. ПрАТ приступило до розробки нової продукції на базі комплектуючих FORD та IVEKO (автомобіль, без кузова, незавершений КТЗ).

У зв'язку з розташуванням виробничих потужностей підприємства в зоні бойових дій, визваних агресією Росії проти України і неможливістю проведення господарської діяльності, виробництво було зупинено, частина обладнання вивезено у небезпечне місце.

Органами управління Товариства є:

Загальні збори Товариства- вищий орган Товариства;

Наглядова рада Товариства - наглядовий орган Товариства;

Директор Товариства - виконавчий орган Товариства.

У Товаристві діє одноосібний виконавчий орган. Одноосібним виконавчим органом є Директор Товариства - Полосухін Олексій Володимирович. Директор здійснює управління поточною діяльністю Товариства.

Директору підпорядковані головний бухгалтер, юристконсульт, відділ кадрів, головний інженер, директор з виробництва.

Головному бухгалтеру підпорядкована бухгалтерія.

Головному інженеру підпорядковані:

відділ матеріально-технічного постачання,

відділ охорони праці,

структурні підрозділи цеху,

інженер з якості.

Директору з виробництва підпорядковані:

відділ маркетингу та продаж,

структурні підрозділи цеху,

інженер з якості,

виробничо -технічний відділ.

Змін в організаційній структурі у порівнянні з попереднім звітним періодом немає.

В структурі ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" дочірніх підприємств, філій, представництв та інших відокремлених структурних підрозділів немає

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ

Предметом діяльності Товариства є:

Транспорт, перевезення:

- закупівля, переобладнання і реалізація транспортних засобів, автомобілів вітчизняного й імпортного виробництва, а також запчастин до них, передпродажна підготовка автомобілів;

- капітальний ремонт вітчизняних та імпортних автомобілів із заміною вузлів і агрегатів;

- переобладнання всіх типів автомобілів вітчизняного й імпортного виробництва, створення на їхній базі транспорту;

- створення станцій технічного обслуговування автомобілів;

- виробництво власних запасних частин до вітчизняних і імпортних автомобілів;

- розробка і впровадження нових видів переобладнання;

- розробка і впровадження у виробництво нових видів транспорту, напівпричепів і причепів;

- закупівля документації на створення нових видів транспорту з наступним виготовленням дослідних зразків і наступним серійним випуском цього транспорту;

- виконання робіт і надання сервісних послуг організаціям і приватним громадянам в області автомобільного транспорту;

- ремонт і сервісне обслуговування автомобілів;

- надання транспортних послуг і здійснення перевезень вантажів та пасажирів, у тому числі за рубіж;

- організація і утримання ремонтних боксів, мийок;

Господарська діяльність, виробництво та промисловість:

- розробка, виготовлення та реалізація експериментального устаткування та обладнання;
- впровадження науково-дослідних досягнень, здійснення науково-дослідницьких робіт за новими перспективними технологіями в різних сферах народного господарства;
- організація ремонтно-механічного виробництва;
- монтажні, електромонтажні і налагоджувальні роботи;
- виробництво і реалізація побутових приладів і машин;
- виробництво металевих конструкцій і виробів;
- ремонт машин і обладнання.

Основні види продукції (робіт, послуг) ПАТ "Завод "Часівоярські Автобуси":

- модельний ряд продукції марки РУТА;
- серійне переобладнання автомобілів;
- виробництво кузовів, причепів на замовлення;
- послуги по технічному обслуговуванню та ремонту автомобілів;
- виробництво склопластику.

Назва показників	Од.вим.	Звіт 2021 р.	Звіт 2020 р.	2021 р.у % до 2020 р.
Обсяг товарної продукції	тис.грн.	27590,4	50749,2	54,4
Обсяг реалізованої продукції	тис.грн	36831,7	43843,4	84,0
Чисельність працюючих усього	осіб	71	91	78,0
Середньомісячна заробітна плата 1-го працюючого	грн.	13418,1	10650,8	126,0

За підсумками поточного року обсяг виробництва промислової товарної продукції у діючих оптових цінах склав 27590,4 тис.грн. (за 2020 рік - 50749,2 тис.грн.), в тому числі по видах:

- автобуси - 24481,3 тис.грн.;
- послуги з переобладнання - 3109,1 тис. грн.

Обсяг реалізованої товарної продукції ПАТ "Завод "Часівоярські автобуси" в 2021 році склав 36831,7 тис.грн. (2020 рік - 43843,4 тис.грн.), в тому числі по видах:

- автобуси - 33722,4 тис.грн.;
- послуги з переобладнання - 3109,3 тис.грн.

Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника за 2021 рік збільшилася у порівнянні з минулим роком та склала 13418,1 грн. (у 2020 році - 10650,8 тис.грн.). У наступному 2022 році заробітна плата одного працівника підприємства поступово зростатиме.

Основні конкуренти ПАТ "Завод "Часівоярські автобуси":

- Приватне акціонерне товариство "Автомобільна Компанія "Богдан Моторс";
- Приватне акціонерне товариство "Чернігівський автомобільний завод" корпорації "Еталон";
- Приватне акціонерне товариство "Бориспільський автозавод" корпорації "Еталон";
- Приватне акціонерне товариство "Запоріжський автомобілебудівний завод".

Основні споживачі продукції підприємства :

- Публічне акціонерне товариство "БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ АВТОБУСНИЙ ПАРК";
- Приватне підприємство "Васильківпасавтотранс";
- Товариство з додатковою відповідальністю "ВОЗНЕСЕНСЬКАВТОТРАНС";
- Товариство з обмеженою відповідальністю "ВОСТОК АВТОТРАНС";
- Товариство з обмеженою відповідальністю "ДИМЕРСЬКЕ АТП";
- Товариство з обмеженою відповідальністю "Євробус Полтава";
- Товариство з обмеженою відповідальністю виробничо -комерційна фірма "Ігрек";
- Приватне підприємство "ІЗМАЇЛ ЄВРОТРАНСАВТО";
- Товариство з обмеженою відповідальністю " Д-М КИЇВТРАНС";
- Приватне підприємство інвалідів "Надія 2000";
- Товариство з обмеженою відповідальністю "ПОЛІТЕХАВТО-Б";

Товариство з обмеженою відповідальністю "Славспецтех";
Товариство з обмеженою відповідальністю "СТРІЙСЬКЕ АТП";
Приватне підприємство "ТАНДЕМ";
Товариство з обмеженою відповідальністю "ТРАНС ГРУПП".

Головною споживчою властивістю виробленої продукції є її надійність, низькі затрати на обслуговування транспортних засобів.

Продукція ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси"

- Автобус РУТА 25F (категорія М2, клас ІІ, пасажиромісткість 24)
- Автобус РУТА 25 (категорія М2, клас ІІ, пасажиромісткість 25)
- Автобус РУТА 44С (категорія М3, клас ІІ, пасажиромісткість 45)
- Автобус РУТА 22 (категорія М2, клас ІІ, пасажиромісткість 24)
- Автобус РУТА 40С (категорія М3, клас І, пасажиромісткість 44)
- Автобус РУТА 23 (категорія М2, клас І, пасажиромісткість 24)
- Автобус РУТА 33С (категорія М3, клас ІІ, пасажиромісткість 33).

3. ЛІКВІДНІСТЬ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Ліквідність характеризує здатність підприємства швидко перетворити активи на гроші. Оцінюючи ліквідність підприємства, аналізують достатність поточних (оборотних) активів для погашення поточних зобов'язань - короткострокової кредиторської заборгованості. Від ступеня ліквідності балансу залежить платоспроможність підприємства. Основною ознакою ліквідності є формальне перевищення вартості оборотних активів над короткостроковими пасивами. І чим більше це перевищення, тим сприятливіший фінансовий стан має підприємство з позиції ліквідності.

Актуальність визначення ліквідності балансу набуває особливого значення в умовах економічної нестабільності. Така ж проблема виникає, коли необхідно визначити, чи достатньо в установи коштів для розрахунків з кредиторами, тобто здатність ліквідувати (погасити) заборгованість наявними засобами. В даному випадку під ліквідністю мається на увазі наявність у підприємства оборотних коштів у розмірі, теоретично достатньому для погашення короткострокових зобов'язань.

Оцінку ліквідності підприємства виконують за допомогою системи фінансових коефіцієнтів, які дозволяють зіставити вартість поточних активів, що мають різний ступінь ліквідності, із сумою поточних зобов'язань. До них належать:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття);
- коефіцієнт фінансової стійкості (або незалежності);
- коефіцієнт фінансового левериджу (структури капіталу).

Бюджетного фінансування підприємство не одержувало.

Ліквідність характеризує здатність підприємства швидко перетворити активи на гроші. Оцінюючи ліквідність підприємства, аналізують достатність поточних (оборотних) активів для погашення поточних зобов'язань - короткострокової кредиторської заборгованості. Від ступеня ліквідності балансу залежить платоспроможність підприємства. Основною ознакою ліквідності є формальне перевищення вартості оборотних активів над короткостроковими пасивами. І чим більше це перевищення, тим сприятливіший фінансовий стан має підприємство з позиції ліквідності.

Актуальність визначення ліквідності балансу набуває особливого значення в умовах економічної нестабільності. Така ж проблема виникає, коли необхідно визначити, чи достатньо в установи коштів для розрахунків з кредиторами, тобто здатність ліквідувати (погасити) заборгованість наявними засобами. В даному випадку під ліквідністю мається на увазі наявність у підприємства

оборотних коштів у розмірі, теоретично достатньому для погашення короткострокових зобов'язань.

Оцінку ліквідності підприємства виконують за допомогою системи фінансових коефіцієнтів, які дозволяють зіставити вартість поточних активів, що мають різний ступінь ліквідності, із сумою поточних зобов'язань. До них належать:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття);
- коефіцієнт фінансової стійкості (або незалежності);
- коефіцієнт фінансового левериджу (структури капіталу).

Бюджетного фінансування підприємство не одержувало.

Фінансовий стан підприємства, його ліквідність і платостпроможність безпосередньо залежать від того, наскільки швидко засоби, вкладені в активи, перетворюються у "живі" гроші. Аналізуючи баланс підприємства, розрахувавши показники платостпроможності і фінансової стійкості можна зробити наступні висновки: в цілому за аналізований період її можна назвати позитивною.

1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності

$$K_{2017p.} = 13002,0 / 3629,0 = 3,58$$

$$K_{2018p.} = 8786,0 / 4620,0 = 1,90$$

$$K_{2019p.} = 6427,0 / 5628,0 = 1,14$$

$$K_{2020p.} = 10593,0 / 2186,0 = 4,84$$

$$K_{2021p.} = 20353,0 / 4037,0 = 5,04$$

Аналізуючи коефіцієнт абсолютної ліквідності можна зробити висновок, що підприємство протягом останніх років має однакові показники, але це свідчить про достатність грошових коштів у підприємства для негайного погашення поточної кредиторської заборгованості.

2. Коефіцієнт загальної ліквідності:

$$K_{2017p.} = 118700,0 / 3629,0 = 32,7$$

$$K_{2018p.} = 134719,0 / 4620,0 = 29,16$$

$$K_{2019p.} = 149997,0 / 5628,0 = 26,65$$

$$K_{2020p.} = 118597,0 / 2186,0 = 54,25$$

$$K_{2021p.} = 118630,0 / 4037,0 = 29,39$$

Аналіз коефіцієнту загальної ліквідності свідчить, що протягом ряду років у підприємства достатньо оборотних коштів для погашення своїх поточних зобов'язань.

На кожну позичену гривню підприємство має у 2021 році 29,39грн., 2020році 54,25грн , 2019р. 26,65грн., 2018 році 29,16грн. власних коштів.

3. Коефіцієнт фінансової стійкості (норма > 0.5):

$$K_{2017p.} = 119350 / 123025 = 0,97.$$

$$K_{2018p.} = 133949 / 138607 = 0,97$$

$$K_{2019p.} = 147939,0 / 153589,0 = 0,96$$

$$K_{2020p.} = 120762,0 / 122967,0 = 0,98$$

$$K_{2021p.} = 119843,0 / 123880,0 = 0,96$$

Аналізуючи коефіцієнт фінансової стійкості, можна зробити висновок, що цей показник за останні роки знаходиться у межах позитивного значення, і свідчить про досягнення оптимального співвідношення власних і позикових коштів.

4. Коефіцієнт структури капіталу:

$$K_{2017p.} = (46 + 3629) / 119350 = 0,03.$$

$$K_{2018p.} = (38 + 4620) / 133949 = 0,03$$

$$K_{2019p.} = (22 + 5628) / 147939 = 0,04$$

$$K_{2020p.} = (19,0 + 2186,0) / 120762,0 = 0,018$$

$$K_{2021p.} = 4037,0 / 119843,0 = 0,034$$

Коефіцієнт структури капіталу за останні років значно нижче рекомендованого нормативне значення. Коефіцієнт свідчить, що у фінансово-господарській діяльності підприємства у 2017-2020 році брали участь власні кошти.

На підставі проведеного аналізу можна відзначити, що фінансовий стан підприємства в цілому стабільний. Однак ліквідність слід підвищувати, адже чим вищі показники ліквідності, тим вища міцність підприємства. Для цього необхідно постійно засвоювати нові методи та техніку управління, вдосконалювати структуру управління, продумувати і планувати політику ціноутворення, знаходити резерви по зниженню витрат на виробництво, активно займатися плануванням і прогнозуванням управління фінансів підприємства. Робочого капіталу достатньо для потреб підприємства.

Можливими шляхами покращення ліквідності можуть бути:

1. Реалізація залишків виготовленої продукції платоспроможним покупцям
2. Пошук і дослідження нових ринків збуту
3. Розширення високорентабельної номенклатури продукції для поставок
4. Виконання розроблених заходів по зниженню собівартості продукції
5. Впровадження програми контролю собівартості продукції в процесі технологічного циклу її виготовлення.

4. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Екологічні аспекти

Згідно закону України "Про охорону навколишнього середовища" - природоохоронна діяльність підприємства направлена на зниження, або повне усунення забруднення атмосферного повітря, земельних ресурсів від негативних дій технологічних процесів виготовлення промислової продукції.

ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" усвідомлює, що його функціонування не повинно призводити до негативних змін у навколишньому середовищі і негативно впливати на здоров'я людини. Мінімізація негативного впливу і забезпечення екологічної безпеки є одними з найважливіших пріоритетів діяльності Товариства.

Стратегічною метою екологічної політики є забезпечення екологічно орієнтованого розвитку Товариства при підтримці високого рівня екологічної безпеки та зниження екологічних ризиків, пов'язаних із здійсненням своєї діяльності, а також ефективний контроль за екологічними аспектами, досягнення найкращих показників по зниженню аварійності, скорочення втрат енергоносіїв, зменшення негативного впливу на навколишнє середовище та раціональне використання природних ресурсів.

У сфері охорони навколишнього природного середовища - охороні атмосферного повітря також щорічно проводяться заходи по моніторингу викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел викидів згідно діючого дозволу на викиди забруднюючих речовин, виданого та узгодженого Держуправлінням охорони навколишнього природного середовища в Донецькій області від 13.07.2012 р.

Згідно з умовами щодо охорони атмосферного повітря, встановленими в діючому дозволі на викиди, на підприємстві щорічно проводиться моніторинг та аналіз кожного окремого виду викидів забруднюючих речовин, які підлягають регулюванню для здійснення контролю за не перевищенням гранично допустимих рівнів дозволених викидів та відсутністю інших видів викидів в атмосферу, що чинять суттєвий вплив на навколишнє середовище. Постійно на підприємстві проводяться ремонтні та налагоджувальні роботи вентиляційних систем, що дозволяє дотримуватися проектних вимог по ефективності роботи такого обладнання.

Згідно переліку парникових газів, встановленому Рамковою конвенцією зміни клімату Кіотського протоколу, забруднюючі речовини, що утворилися в результаті виробничої діяльності ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" в 2021 році, та викинуті в атмосферне повітря, складають: діоксид вуглецю - 155,621 тонн, діоксид азоту - 0,272 тонн, метан - 0,003 тонн.

Впродовж 2021 року підприємством сплачено 1,478 тис.грн. екологічного податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин.

Впродовж 2020 року в процесі виробництва на підприємстві утворилося - 26,82 тонн промислових відходів у тому числі металобрухт чорних металів - 8,97 тонни, відходи комунальні - 17,850 тонни.

Тимчасово накоплені відходи промислових процесів підприємства розміщуються у спеціальних обладнаних місцях на території підприємства і згідно з договорами передаються фірмам - переробникам на утилізацію або підлягають продажу, як втор сировина. Надходження від продажу відходів склали 61,840 тис.грн. Витрати на оплату послуг з утилізації склали 8,200 тис.грн., на оплату послуг з відведення та очищення стічних вод - 10,400 тис.грн.

5. СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ТА КАДРОВА ПОЛІТИКА

Середньооблікова кількість штатних працівників за 2021 р. склала 74 осіб. Облікова кількість штатних працівників на кінець звітнього періоду склала 67 осіб.

Середня кількість позаштатних працівників (працюючі за цивільно-правовими договорами та зовнішні сумісники) - 4 особи.

Фонд оплати праці склав у 2021 р.- 11432,2 тис. грн., що менше ніж фонд оплати праці у 2020 р.- 11630,7 тис. грн. Зменшення фонду оплати праці пов'язано зі зменшенням обсягів виробництва та реалізації продукції.

Кадрова політика підприємства

Підбор кадрів ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" за допомогою зовнішнього набору здійснюється через взаємодію із центрами зайнятості, засобами масової інформації, навчальними закладами, що спеціалізуються на підготовці кадрів автомобільної галузі.

Підбор кадрів і пошук претендентів на вільну вакансію здійснюється за допомогою внутрішнього й зовнішнього набору на підставі Заявок на вільну вакансію, які складаються керівниками підрозділів при їхній потребі в робітнику (фахівці).

Підбор кадрів за допомогою внутрішнього набору здійснює інспектор з кадрів, а також керівники структурних підрозділів з найбільш підходящих кандидатур резерву, створеного в ході набору. Оформлення трудових відносин здійснює інспектор відділу кадрів у строгій відповідності із трудовим законодавством.

Інспектор з кадрів проводить співбесіду й аналіз документів претендента, у результаті якого визначає його відповідність необхідній вільній вакансії відповідно до заявки й посадовій інструкції, трудову правоздатність, рівень професійної підготовки, кваліфікації, практичного досвіду, а також досвіду керівної роботи. У випадку позитивного рішення про розгляд кандидатури, претендент направляється до начальника підрозділу, що проводить співбесіду на профпригодність. Прийом на посаду, що передбачає повну матеріальну відповідальність, здійснюється на підставі рішення атестаційної комісії .

Аналіз складу ділових і інших особистих якостей працівників з метою їхнього раціонального розміщення, підбора кадрів на заміщення посад, підвищення освітнього й кваліфікаційного рівня, а також подання директору товариства пропозицій по поліпшенню розміщення й використанню кадрів, здійснюється в процесі проведення атестації робітників, начальників і фахівців заводу. Підготовка й підвищення кваліфікації кадрів проводиться з метою навчання знову прийнятих робітників професіям, які необхідні заводу, а також для підвищення технічних і економічних знань робітників, фахівців при вивченні нової техніки, технології й організації виробництва.

Навчання з питань підвищення якості продукції й системи забезпечення якості організується спочатку для всіх категорій працівників заводу, а надалі для знову вступників кадрів у міру вдосконалювання системи забезпечення якості продукції.

Між ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" в особі директора Полосухіна О. В., з однієї сторони (надалі-роботодавець) і профспілковим комітетом ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси"

в особі голови профкому, який представляє інтереси працівників, укладений Колективний договір.

Колективний договір укладений на підставі чинного законодавства, генеральних і галузевого тарифних угод, прийнятих сторонами зобов'язань із метою регулювання усіх виробничих, трудових, соціально-економічних відносин, а також узгодження інтересів трудящих, власників і уповноважених ними органів.

Положення й норми договору розроблені на підставі Кодексу законів про працю України, Закону України "Про колективні договори й угоди", галузевої угоди.

Дія Колективного договору поширюється на всіх працівників підприємства, незалежно від їх належності до профспілкової чи іншої громадської організації тощо. Сторонами Колективного договору прийняті наступні умови оплати праці:

- для працівників основного виробництва встановлюється відрядна система оплати праці;

- для працівників допоміжних служб встановлюється погодинна система оплати праці.

Для виконання невідкладних і аварійних робіт передбачається акордна система оплати праці.

3. Оплату праці працюючих провадити в наступному порядку :

- робітників - відрядників відповідно до діючих розцінок, розробленими на основі тарифних ставок відповідного розряду, відповідно до галузевої тарифної Угоди й Закону " Про оплату праці";

- робітникам-почасовикам по годинних тарифних ставках і встановлених окладах за фактично відпрацьований час;

- керівникам, спеціалістам і службовцям по посадових окладах відповідно до затвердженого штатного розкладу.

Установити єдині годинні тарифні ставки для робочих відрядників і робітників-повременщиків.

Окремим висококваліфікованим фахівцям із числа робітників може встановлюватися оклад.

Практикувати суміщення професій (посад), розширення зони обслуговування й виконання обов'язків тимчасово відсутніх працівників.

Робітникам, зайнятим на роботах з важкими й шкідливими умовами праці відповідно до атестації робочих місць, установити доплати у відсотках до тарифної ставки, посадовому окладу.

Охорона праці

На ПрАТ "ЗАВОД "ЧАСІВОЯРСЬКІ АВТОБУСИ" робота по охороні праці спрямована на підвищення рівня безпеки виробництва, на попередження виробничого травматизму і професійних захворювань.

У 2021 році на підприємстві нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом, і випадків професійної захворюваності не було. За звітний період було 0 випадків не виробничого (побутового) травматизму проти 4 в 2021р. Причини - особиста необережність потерпілих.

Періодичний медичний огляд у 2021 році працівники проходили з встановленими умовами у зв'язку з встановленням карантину на території України з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. На медичний огляд використано 21,694 тис.грн.

Із коштів, виділених на охорону праці, використано - 72,087 тис. грн : з них:

- на придбання миючих засобів, для забезпечення кімнат загального користування, прання спецодягу відповідно до ст. 8 Закону України "Про охорону праці" і згідно Колективного договору - 8,560 тис.грн.;

- на придбання спецодягу, спецвзутті і інших засобів індивідуального захисту відповідно до ст. 8 Закону України "Про охорону праці" і згідно з Колективною угодою - 57,903 тис.грн.;

- на промсанітарію - 4,604 тис.грн.;

- на навчання з питань охорони праці - 1,020 тис.грн.

З інших джерел фінансування - 263,010 тис.грн., з них:

- на придбання природного газу для забезпечення температурного режиму на робочих місцях - 92,202 тис.грн; на придбання вугілля та дров для температурного режиму на робочих місцях - 170,808 тис.грн.

Всього сумарні витрати по ПрАТ "ЗАВОД "ЧАСІВОЯРСЬКІ АВТОБУСИ" на усі заходи по охороні праці з усіх джерел за 2021 рік склали - 356,791 тис.грн.

Витрати на охорону праці від фонду оплати праці в 2021 році:

- витрати на охорону праці у 2021 році - 356,791 тис.грн.
- фонд оплати праці за попередній рік - 11432,2 тис.грн.
- відсотковий вміст на охорону праці - 3,0.

Витрати на охорону праці на одного працюючого в 2021 році:

- витрати на охорону праці у 2021 році - 356,791 тис.грн.
- середньооблікова чисельність робітників - 74
- витрати на охорону праці на одного працюючого - 4821,50 грн.

З метою створення здорових і безпечних умов праці, на підприємстві розроблені за узгодженням з профспілковою організацією і забезпечено виконання комплексних заходів по досягненню встановлених нормативів безпеки, гігієни праці і виробничого середовища, підвищення існуючого рівня охорони праці, відвертання випадків виробничого травматизму, професійних захворювань і аварій. Усі внесені у Колективний договір заходи повністю виконані. Забезпечувався стійкий температурний режим у виробничих приміщеннях згідно зі встановленими нормами.

При укладенні трудового договору новоприбулі працівники інформуються під розпис про умови праці, наявності на робочих місцях шкідливих і небезпечних виробничих чинників, можливі наслідки їх впливу на здоров'я, а також про їх права на пільги і компенсації за роботу в таких умовах. За результатами атестації робочих місць в умовах шкідливих виробничих чинників працюють 26 робітників, в т.ч. 6 жінок. Додаткові відпустки надаються 26 робітникам, в т.ч. 6 жінкам, доплати отримують 26 чоловік, в т.ч. 6 жінок.

До роботи у нічний час інваліди та жінки не притягуються.

Кількість випадків непрацездатності по захворюваності за звітний період склала 86 проти 459 випадків у 2021 р.

Витрати на охорону праці в 2021 році склали 3,0% від фонду оплати праці за попередній рік при нормі не менше 0,5%. Витрати на охорону праці з розрахунку на одного працюючого склали 4821,50 грн.

На підприємстві створені і ефективно діють система управління охороною праці та її складова частина - система суцільного контролю за станом охорони праці; система постійного та безперервного навчання робітників; система організації безпечного виконання робіт з підвищеною небезпекою; система організації проведення медичних оглядів; система необхідного документознавства для забезпечення безпечного виконання робіт з підвищеною небезпекою, експлуатації обладнання, машин, механізмів, об'єктів; система технічних оглядів, експертних обстежень, діагностики та випробувань устаткування підвищеної небезпеки; та інші.

6. РИЗИКИ

На господарську діяльність емітента впливає різноманітні фактори. А саме:

- вплив виконавчої влади на ведення підприємницької діяльності шляхом прийняття законодавчих актів, обмежуючих свободу підприємництва та встановлення акцизного збору для виробників автобусів створили складні умови для роботи Товариства у 2021 р.

- часті зміни в законодавстві по оподаткуванню юридичних та фізичних осіб;
- відсутність реальної підтримки конкуренції, наявність несучасного обладнання;
- високі кредитні ставки. Хоча ставки по кредитах і були знижені, вони залишаються все ще досить високими. Економічно привабливою є ставка не вище 20%.

- побоювання щодо безперервного держфінансування покупки нової автобусної техніки для міст;

- ситуація на ринку пасажирських перевезень (а легальні перевізники і є основними споживачами автобусів) продовжує погіршуватися. Ситуація з тарифами на перевезення, дорожнеча кредитів, присутність на ринку нелегальних перевізників - все це буде тільки погіршувати стан галузі пасажирських перевезень. Основну "шкоду" галузі, завдають нелегальні перевізники, які відбирають чималу частину споживачів у офіційних автовиробників. За даними останніх, частка нелегалів становить 15-20% загальноукраїнського ринку пасажирських перевезень. А чим ближче до Києва, тим обсяг тіньового сектора більше, у столиці він досягає 50%. Втім, і легальний сектор не радує виробників автобусів, які вважають, що муніципальні власті повинні активніше і жорсткіше заохочувати перевізників до оновлення автопарків. За даними виробників, в Україні більше 180 тис. од. автобусної техніки, 75-80% якої старше 12 років. У країнах ЄС щорічно замінюється 15% автобусного парку. Але в Україні навіть у докризові роки замінювалося трохи більше 6 тис. од. автобусної техніки (тобто близько 3,3 %).

У комплексі ці фактори помітно стримують відновлення вітчизняного ринку нових автобусів. А ось ринок уживаних автобусів в таких умовах, навпаки, помітно зростає. Ринок автобусів безпосередньо залежить від ринку пасажирських перевезень, а також від держрегулювання в цій галузі, особливо в сфері рухомого складу і формування тарифної політики. Необхідно, щоб держава ввела вимоги щодо використання певної кількості нових автобусів на маршрутах. У цьому випадку перевізникам просто нікуди буде подітися, і вони будуть змушені купувати нову техніку. Також існує велика проблема з адміністративним стримуванням тарифів на перевезення пасажирів. Оскільки у нас в країні постійні вибори, тариф на перевезення весь час стримується, і нікому не цікаві економічні обґрунтування перевізників. Підвищувати розцінки на ці послуги необхідно. Якщо цього не робити, транспортні компанії просто зупиняться.

Дуже важливим залишається питання кредитування споживачів та замовників даної продукції. Також гальмує складання прогнозів та планів на виробництво політика цін на енергоносії та основні комплектуючі, матеріали для виготовлення готової продукції; ситуація в країні, через географічне розташування потужностей виробництва в близькості до зони АТО. На підприємстві має місце недовикористання промислового потенціалу.

Управління ризиками на ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" включає розробку і реалізацію економічно обґрунтованих рекомендацій і заходів, які спирається на результати оцінки ризиків, техніко-технологічній і економічній аналіз потенціалу і середовища функціонування підприємства, нормативну базу господарювання, що діє і прогнозовану, економіко-математичні методи, маркетингові і інші дослідження.

Об'єктом оцінки і управління ризиком є стратегічні рішення підприємства, стратегічний план, що містить ряд тверджень майбутнього розвитку зовнішнього по відношенню до підприємства середовища, рекомендацій по образу дій керівництва і колективу підприємства, прогнозних висловів про реакції на планованих стратегічних заходах споживачів продукції, постачальників сировини, конкурентів і ін..

7. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ

Особливістю продукції товариства є те, що конструкція автомобілів ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" відрізняється від конструкції автомобілів конкурентів, збірка виконується не з машинокомплектів, а з деталей, що виробляються заводом.

Всі інвестиції, спрямовані на розробку й постановку на виробництво нових видів продукції. Така інтенсивна розробка й зміна моделей викликана вимогами, що швидко ростуть та змінюються, як перевізників, так й адміністративних органів, які здійснюють організацію й контроль за перевізниками. Всі моделі, що серійно випускаються, мають товарний знак та сертифікат якості ISO 9001, що вказує на високий рівень виробництва. Витрати за звітний період на проведення технічної експертизи документації складають 60,0 тис.грн.; послуги з сертифікації

нових КТЗ складають 365,0 тис.грн.Продукція товариства має протоколи випробувань на відповідність вимогам Правил ЄЕК ООН.

Для задоволення динамічно зростаючих вимог ринку автобусів, ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" своєчасно удосконалює вироблену продукцію і відстежуючи нові вимоги щодо поліпшення комфортності та безпеки пасажирів, розробляє нові сучасні моделі автобусів. Для досягнення нових вимог використовуються найновіші матеріали, технології та методи організації праці.

Сучасна продукція ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" відповідає сучасним вимогам правил ЄЕК ООН та українського законодавства перерахованих в наказі №521. Контроль відповідності вимогам здійснює центр сертифікації.

За останні роки ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси" розробив і впровадив в серійне виробництво автобуси на базі шасі ASHOK LEYLAND, FORD, IVECO, що володіють сучасним дизайном, комфортабельністю та безпекою. Автобуси оснащені ремнями безпеки відповідно до вимог безпеки перевезень пасажирів і призначені для перевезення як звичайних пасажирів, так і осіб пріоритетної категорії, включаючи осіб з обмеженою мобільністю та інвалідів на візках. Системи світлового і звукового оповіщення автобуса дозволяють здійснювати поїздки без яких ускладнень особам з дефектами зору і слуху. Нові автобуси відповідають вимогам екологічних норм токсичності викидів вихлопних газів Євро 5, що сприяє екологічній обстановці в перевантажених транспортних містах.

Технічні характеристики вироблених автобусів задовольняють сучасним вимогам перевізників, міських адміністрацій та контролюючих органів.

8. ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ

Фінансових інвестицій у 2021 році підприємство не робило.

9. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Економіка Товариства, як і України в цілому, розвивалася в звітному році під впливом складних умов.

Актуальною залишається проблема більш активного наповнення заводського портфелю замовлень. Вимоги до парку автобусів, які виготовляються на заводі, що працюватимуть на маршрутах загального користування, визначена органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за пасажиромісткістю, класом, технічними та екологічними показниками. А саме: обладнання двигунами, що відповідають нормам екологічної безпеки не нижче Євро 5, пасажиромісткість не менше 21 місця для сидіння(крім водія). Конструкції автобусів, які пристосовані для перевезення осіб з інвалідністю, повинні передбачати можливість перевезення одного інвалідного візка. Автобуси повинні бути обладнані електронними інформаційними табло.

Підприємство працює над розробкою та впровадженням у виробництво нових моделей автобусів для утримання на ринку виробників автобусів; проводить їх сертифікацію в акредитованих органах відповідно до чинного законодавства України. ПрАТ приступило до розробки нової продукції на базі комплектуючих FORD та IVECO (автомобіль, без кузова, незавершений КТЗ).

Підприємство планує:

- поступово збільшувати обсяги виробництва і реалізації продукції, яка користується попитом
- збільшення виробничих площ
- освоєння нових закордонних технологій виробництва та ремонту на експериментальній ділянці з наступним втіленням у масове виробництво
- закріплення ринкових позицій
- розширення сектору присутності на ринку
- різнопланова економія енергоносіїв.

10. КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

10.1. Органи управління ПрАТ «Завод «Часівоярські автобуси»

Органами управління та контролю Товариства є: загальні збори акціонерів, наглядова рада, Директор.

Загальні збори акціонерів - вищий орган управління, які вирішують питання, що віднесені чинним законодавством України, Статутом, внутрішнім Положенням Товариства до компетенції Загальних зборів.

До виключної компетенції Загальних зборів відноситься:

- 1) визначення основних напрямів діяльності Товариства;
- 2) внесення змін до Статуту Товариства,
- 3) прийняття рішення про анулювання викуплених акцій;
- 4) прийняття рішення про зміну типу Товариства;
- 5) прийняття рішення про розміщення акцій;
- 5-1) прийняття рішення про розміщення цінних паперів, які можуть бути конвертовані в акції;
- 6) прийняття рішення про збільшення Статутного капіталу Товариства;
- 7) прийняття рішення про зменшення Статутного капіталу Товариства;
- 8) прийняття рішення про дроблення або консолідацію акцій;
- 9) затвердження положень про Загальні збори, Наглядову раду Товариства, виконавчий орган Товариства, а також внесення змін до них;
- 9-1) затвердження положення про винагороду членів Наглядової ради Товариства, вимоги до якого встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- 9-2) затвердження звіту про винагороду членів Наглядової ради Товариства, вимоги до якого встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- 10) затвердження річного звіту Товариства;
- 10-1) розгляд звіту Наглядової ради та затвердження заходів за результатами його розгляду;
- 10-2) розгляд висновків зовнішнього аудиту та затвердження заходів за результатами його розгляду;
- 11) розподіл прибутку і збитків Товариства;
- 12) прийняття рішення про викуп Товариством розміщених ним акцій, крім випадків обов'язкового викупу акцій, визначених відповідно до закону;
- 12-1) прийняття рішення про невикористання переважного права акціонерами на придбання акцій додаткової емісії у процесі їх розміщення;
- 13) прийняття рішення про форму існування акцій;
- 14) прийняття рішення про виплату дивідендів;
- 15) затвердження розміру річних дивідендів;
- 16) прийняття рішень з питань порядку проведення Загальних зборів;
- 17) обрання членів Наглядової ради Товариства, затвердження умов цивільно-правових або трудових договорів (контрактів), що укладатимуться з ними, встановлення розміру їх винагороди, обрання особи, яка уповноважується на підписання договорів (контрактів) з членами Наглядової ради Товариства;
- 18) прийняття рішення про припинення повноважень членів Наглядової ради Товариства, за винятком випадків, встановлених законом;
- 19) прийняття рішення про виділ та припинення Товариства, про ліквідацію Товариства, обрання ліквідаційної комісії, затвердження порядку та строків ліквідації, порядку розподілу між акціонерами майна, що залишається після задоволення вимог кредиторів, і затвердження ліквідаційного балансу, крім випадку, коли відповідно до закону зазначені питання віднесені до компетенції Наглядової ради Товариства;
- 20) затвердження принципів (кодексу) корпоративного управління Товариства;
- 21) обрання комісії з припинення або виділу Товариства;

22) обрання членів лічильної комісії, прийняття рішення про припинення їх повноважень;

23) прийняття рішення про надання згоди або про попереднє надання згоди на вчинення значного правочину, якщо ринкова вартість майна, робіт або послуг, що є предметом такого правочину, перевищує 25 відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності Товариства;

24) прийняття рішень про притягнення до майнової відповідальності посадових осіб органів Товариства;

25) прийняття рішення про надання згоди на вчинення правочину із заінтересованістю та ринкова вартість майна або послуг чи сума коштів, що є предметом правочину із заінтересованістю, перевищує сто мінімальних заробітних плат виходячи з розміру мінімальної заробітної плати станом на 1 січня поточного року, якщо:

- всі члени Наглядової ради є заінтересованими у вчиненні правочину;
- ринкова вартість майна або послуг чи сума коштів, що є його предметом, перевищує 10 відсотків вартості активів, за даними останньої річної фінансової звітності Товариства;
- Наглядова рада прийняла рішення про відхилення правочину із заінтересованістю або не прийняла жодного рішення протягом 30 днів з дня отримання необхідної інформації;

26) прийняття рішень про використання коштів Резервного фонду (капіталу).

Повноваження, віднесені до виключної компетенції Загальних зборів, не можуть бути передані на вирішення інших органів Товариства.

Загальні збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства.

Наглядова рада акціонерного товариства є колегіальним органом товариства, який здійснює контроль за діяльністю правління та захист прав акціонерів, забезпечує ефективність їхніх інвестицій, реалізацію статутних завдань, розробку стратегії, спрямовану на підвищення прибутковості та конкурентоспроможності товариства.

До виключної компетенції Наглядової ради належить:

1) затвердження внутрішніх положень, якими регулюється діяльність Товариства, крім тих, що віднесені до виключної компетенції Загальних зборів та тих, що рішенням Наглядової ради передані для затвердження Директору;

2) підготовка та затвердження проекту порядку денного та порядку денного Загальних зборів Товариства, прийняття рішення про дату їх проведення та про включення пропозицій до проекту порядку денного, крім скликання акціонерами позачергових Загальних зборів Товариства самостійно;

3) прийняття рішення про проведення чергових або позачергових Загальних зборів відповідно до цього Статуту та у випадках, встановлених законом;

4) прийняття рішення про продаж раніше викуплених Товариством акцій;

5) прийняття рішення про розміщення Товариством інших цінних паперів, крім акцій, на суму, що не перевищує 25 (двадцяти п'яти) відсотків вартості активів Товариства;

6) прийняття рішення про викуп розміщених Товариством інших, крім акцій, цінних паперів;

7) затвердження ринкової вартості майна (цінних паперів) у випадках, передбачених законом;

8) обрання та припинення повноважень Директора Товариства, затвердження умов трудового договору, який укладатиметься з Директором Товариства, встановлення розміру його винагороди;

8-1) затвердження положення про винагороду Директора Товариства, вимоги до якого встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;

8-2) затвердження звіту про винагороду Директора Товариства, вимоги до якого встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;

8-3) розгляд звіту Директора та затвердження заходів за результатами його розгляду;

9) прийняття рішення про відсторонення Директора Товариства від здійснення повноважень та обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження Директора Товариства;

- 10) обрання реєстраційної комісії, за винятком випадків, встановлених законом;
- 11) обрання аудитора (аудиторської фірми) Товариства для проведення аудиторської перевірки за результатами поточного та/або минулого (минулих) року (років) та визначення умов договору, що укладатиметься з таким аудитором (аудиторською фірмою), встановлення розміру оплати його (її) послуг;
  - 11-1) затвердження рекомендацій Загальним зборам за результатами розгляду висновку зовнішнього незалежного аудитора (аудиторської фірми) Товариства для прийняття рішення щодо нього;
  - 12) визначення дати складення переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, порядку та строків виплати дивідендів у межах граничних строків, встановлених законом;
  - 13) визначення дати складення переліку акціонерів, які мають бути повідомлені про проведення Загальних зборів Товариства та мають право на участь у Загальних зборах Товариства;
  - 14) вирішення питань про участь Товариства у промислово-фінансових групах та інших об'єднаннях;
    - 14-1) вирішення питань про створення та/або участь в будь-яких юридичних особах, їх реорганізацію та ліквідацію;
  - 15) вирішення питань, віднесених до компетенції Наглядової ради законом, у разі злиття, приєднання, поділу, виділу або перетворення товариства;
  - 16) прийняття рішення про надання згоди або про попереднє надання згоди на вчинення значних правочинів, якщо ринкова вартість майна або послуг, що є його предметом, становить від 10 (десяти) до 25 (двадцяти п'яти) відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності Товариства;
  - 17) визначення ймовірності визнання Товариства неплатоспроможним внаслідок прийняття ним на себе зобов'язань або їх виконання, у тому числі внаслідок виплати дивідендів або викупу акцій;
  - 18) прийняття рішення про обрання оцінювача майна Товариства та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
  - 19) прийняття рішення про обрання (заміну) депозитарної установи, яка надає Товариству додаткові послуги, затвердження умов договору, що укладатиметься з нею, встановлення розміру оплати її послуг;
  - 20) надсилання пропозиції акціонерам про придбання належних їм простих акцій особою (особами, що діють спільно), яка придбала контрольний пакет акцій, відповідно до закону;
  - 21) затвердження повідомлення про проведення Загальних зборів;
  - 22) затвердження форми і тексту бюлетеня для голосування та бюлетеня для кумулятивного голосування;
  - 23) прийняття рішення про формування тимчасової лічильної комісії для кожних Загальних зборів, які скликаються Наглядовою радою Товариства;
  - 24) обрання голови та секретаря Загальних зборів Товариства;
  - 25) прийняття рішення про надання згоди на вчинення правочинів, щодо вчинення якого є заінтересованість, якщо ринкова вартість майна або послуг чи сума коштів, що є предметом правочину із заінтересованістю, перевищує сто мінімальних заробітних плат виходячи з розміру мінімальної заробітної плати станом на 1 січня поточного року;
  - 26) вирішення питань про створення, реорганізацію та/або ліквідацію структурних та/або відокремлених підрозділів Товариства;;
  - 27) здійснення контролю за своєчасністю надання (опублікування) Товариством достовірної інформації про його діяльність відповідно до законодавства, опублікування Товариством інформації про принципи (кодекс) корпоративного управління Товариства.

Станом на дату складання цього Звіту до складу наглядової ради входять:

1. Голова наглядової ради Полосухін Олександр Володимирович

Полосухін Олександр Володимирович обіймав протягом останніх п'яти років посади головного інженера ПАТ "Завод "Часівоярські автобуси", головного інженера ПрАТ "Завод

"Часівоярські автобуси". Призначений членом наглядової ради рішенням загальних зборів акціонерів від 23.04.2021р. (протокол № 1). на термін 3 роки.

2. Член наглядової ради Корнілов Олександр Федорович. Корнілов Олександр Федорович біймав протягом останніх п'яти років посади начальника технічного відділу ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси", начальника відділу нових ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси". Призначений членом наглядової ради рішенням загальних зборів акціонерів від 23.04.2021р. (протокол № 1). Призначений членом наглядової ради на термін 3 роки.

3. Член наглядової ради Карпенко Євген Ігорович. Карпенко Євген Ігорович обіймав протягом останніх п'яти років посади інженера-технолога ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси", начальника конструкторсько-технологічного відділу ПрАТ "Завод "Часівоярські автобуси". Призначений членом наглядової ради рішенням загальних зборів акціонерів від 23.04.2021р. (протокол № 1). Призначений членом наглядової ради на термін 3 роки. Комітетів наглядової ради не створено.

Директор є одноосібним виконавчим органом Товариства. Одноосібним виконавчим органом є Директор Товариства (далі – Директор). Директор ПрАТ «Завод «Часівоярські автобуси» - Полосухін Олексій Володимирович

Директор є підзвітним загальним зборам і наглядовій раді.

У Товаристві діє одноосібний виконавчий орган. Одноосібним виконавчим органом є Директор Товариства (далі – Директор). Директор здійснює управління поточною діяльністю Товариства.

Директор підзвітний Загальним зборам і Наглядовій раді Товариства та організує виконання їх рішень.

Директор Товариства обирається та відкликається Наглядовою радою Товариства.

Обраним вважається той кандидат, який набрав найбільшу кількість голосів.

Директор обирається безстроково.

Повноваження Директора достроково припиняються за рішенням Наглядової ради Товариства з таких підстав:

- 1) завдання Товариству його діями або бездіяльністю суттєвих збитків;
- 2) завдання шкоди діловій репутації Товариства;
- 3) приховування своєї заінтересованості у вчиненні правочину за участю Товариства, яким можуть бути завдані збитки Товариству;
- 4) неналежне виконання своїх обов'язків;
- 5) порушення положень Статуту Товариства, а також норм чинного законодавства про акціонерні товариства;
- 6) розголошення комерційної таємниці, конфіденційної або інсайдерської інформації.

Повноваження Директора припиняються за рішенням Наглядової ради з одночасним прийняттям рішення про призначення Директора або особи, яка тимчасово здійснюватиме його повноваження.

Повноваження Директора припиняються без рішення Наглядової ради Товариства у разі: 1) за письмовою заявою Директора за умови повідомлення Товариства за 2 (два) тижні; 2) в разі набрання законної сили вироком чи рішенням суду, яким його засуджено до покарання, що виключає можливість виконання обов'язків Директора; 3) в разі смерті, визнання його недієздатним, обмежено дієздатним, безвісно відсутнім, померлим.

До компетенції Директора належить вирішення всіх питань, пов'язаних з керівництвом поточною діяльністю Товариства, крім питань, що належать до компетенції Загальних зборів та Наглядової ради Товариства.

До компетенції Директора належить:

- 1) видача довіреностей;
- 2) прийняття рішення щодо організації і ведення бухгалтерського та податкового обліку в Товаристві;
- 3) прийняття рішення щодо організації і ведення діловодства в Товаристві;

4) визначення складу та обсягу відомостей, що становлять комерційну таємницю та конфіденційну інформацію Товариства;

5) використання прибутку Товариства в розмірах і на цілі, передбачені планом (бюджетом) Товариства;

6) призначення та відкликання керівників юридичних осіб, єдиним учасником яких є Товариство, філій та представництв Товариства;

7) визначення умов оплати праці керівників філій та представництв Товариства;

8) надсилання Наглядовій раді Товариства вимог про скликання позачергових Загальних зборів та Наглядової ради Товариства у випадках, передбачених чинним законодавством та цим Статутом;

9) найом та звільнення працівників Товариства;

10) заохочення та накладення стягнення на працівників Товариства;

11) підписання банківських, фінансових та інші документів, пов'язаних з поточною діяльністю Товариства;

12) прийняття рішень про вчинення правочинів;

13) прийняття рішення щодо виконання Товариством своїх зобов'язань перед клієнтами і третіми особами;

14) прийняття рішення щодо ефективного використання активів Товариства;

15) прийняття рішень про створення структурних підрозділів, затвердження положень про них;

Наведений перелік не є вичерпним.

Директор без довіреності діє від імені Товариства в межах, встановлених законами та цим Статутом Товариства, в тому числі представляє його інтереси, вчиняє правочини від імені Товариства, видає накази та дає розпорядження, обов'язкові для виконання всіма працівниками Товариства.

Директор самостійно на власний розсуд приймає рішення з усіх питань, віднесених до його компетенції, за винятком: 1) питань про вчинення значних правочинів; 2) питань про вчинення правочинів, щодо яких є заінтересованість якщо ринкова вартість майна або послуг чи сума коштів, що є предметом правочину із заінтересованістю, перевищує сто мінімальних заробітних плат виходячи з розміру мінімальної заробітної плати станом на 1 січня поточного року; 3) питань про укладання договорів з аудитором, оцінювачем, депозитарієм цінних паперів Товариства, які укладаються на умовах, затверджених рішенням Наглядової ради Товариства.

Приймаючи рішення Директор зобов'язаний добросовісно та розумно діяти в найкращих інтересах Товариства та не перевищувати своїх повноважень, діяти відповідно до положень чинного законодавства, Статуту Товариства, рішень Загальних зборів та Наглядової ради Товариства.

Рішення Директора оформлюються наказами, розпорядженнями та іншими актами управління.

Директор несе відповідальність перед Товариством за збитки, завдані його винними діями (бездіяльністю), у межах, встановлених законом.

10.2. Скликання та проведення загальних зборів акціонерів

Загальні збори скликаються не рідше одного разу на рік не пізніше 30 квітня наступного за звітним року (річні Загальні збори). Усі інші Загальні збори вважаються позачерговими.

Річні чергові збори акціонерів у ПрАТ «Завод Часівоярські автобуси» У 2021 році відбулися 23 квітня 2021 року.

Кворум цих Загальних зборів: 85,59% голосуючих акцій. Ці Загальні збори є правомочними з прийняття рішень за всіма питаннями порядку денного.

Питання порядку денного:

Порядок денний:

1. Обрання лічильної комісії, голови та секретаря загальних зборів.

2. Розгляд звіту Наглядової ради Товариство за 2020р. та затвердження заходів за результатами його розгляду.

3. Розгляд висновків зовнішнього аудиту за 2020р. та затвердження заходів за результатами його розгляду.

4. Анулювання викуплених Товариством акцій без зміни розміру статутного капіталу.

5. Затвердження річного звіту Товариства за 2020р.

6. Затвердження порядку розподілу прибутку.

7. Випуск акцій нової номінальної вартості.

8. Внесення (затвердження) змін до Статуту Товариства шляхом його викладення в новій редакції.

9. Припинення повноважень членів Наглядової ради Товариства.

10. Обрання членів Наглядової ради Товариства.

11. Затвердження умов цивільно-правових договорів, що укладатимуться з членами Наглядової ради Товариства, встановлення розміру їх винагороди, обрання особи, яка уповноважується на підписання договорів з членами Наглядової ради Товариства.

Позачергові загальні збори у 2021 році не скликалися.

Річні Загальні збори скликаються Наглядовою радою Товариства.

Позачергові Загальні збори Товариства

Позачергові Загальні збори Товариства скликаються Наглядовою радою Товариства:

1) з власної ініціативи;

2) на вимогу виконавчого органу — в разі порушення провадження про визнання Товариства банкрутом, необхідності вчинення значного правочину або правочину, щодо якого є заінтересованість, необхідності вирішення інших питань, віднесених до компетенції Загальних зборів;

3) на вимогу акціонерів (акціонера), які на день подання вимоги сукупно є власниками 10 (десяти) і більше відсотків голосуючих акцій Товариства;

4) в інших випадках, встановлених законом.

Товариство скликає позачергові Загальні збори для обрання нового складу Наглядової ради Товариства протягом 3 (трьох) місяців, якщо кількість членів Наглядової ради Товариства становить половину або менше половини її кількісного складу.

Вимога про скликання позачергових Загальних зборів подається в письмовій формі Директору Товариства на адресу за місцезнаходженням Товариства із зазначенням:

- органу або прізвищ (найменувань) акціонерів, які вимагають скликання позачергових Загальних зборів,

- підстав для скликання,

- порядку денного.

У разі скликання позачергових Загальних зборів з ініціативи акціонерів вимога повинна також містити інформацію про кількість, тип і клас належних акціонерам акцій та бути підписаною всіма акціонерами, які її подають.

Наглядова рада Товариства приймає рішення про скликання позачергових Загальних зборів або про відмову в їх скликанні протягом 10 (десяти) днів з моменту отримання вимоги про їх скликання.

Рішення про відмову у скликанні може бути прийнято тільки у разі:

- якщо акціонери на дату подання вимоги не є власниками 10 (десяти) і більше відсотків голосуючих акцій Товариства;

- неповноти даних, передбачених у першому та другому абзаці пункту 15.6.3.

Рішення Наглядової ради Товариства про скликання або мотивоване рішення про відмову у скликанні позачергових Загальних зборів надається відповідному органу Товариства або акціонерам, які вимагають їх скликання, не пізніше ніж за 3 (три) дні з моменту його прийняття.

Позачергові Загальні збори, які скликаються Наглядовою радою, мають бути проведені протягом 45 (сорока п'яти) днів з дати подання вимоги про їх скликання.

У разі неприйняття Наглядовою радою рішення про скликання позачергових Загальних зборів на вимогу акціонерів (акціонера), які на день подання вимоги сукупно є власниками 10 і більше відсотків голосуючих акцій Товариства, протягом 10 днів з моменту отримання такої вимоги або прийняття рішення про відмову у такому скликанні, позачергові Загальні збори

Товариства можуть бути проведені акціонерами (акціонером), які подавали таку вимогу, протягом 90 днів з дати надсилання такими акціонерами (акціонером) Товариству вимоги про їх скликання.

При прийнятті рішення про скликання Загальних зборів Наглядова рада Товариства визначає дати, на які складається перелік акціонерів, які мають бути повідомлені про проведення Загальних зборів, та перелік акціонерів, які мають право на участь у Загальних зборах. Перелік акціонерів, які мають право на участь у Загальних зборах, складається станом на 24 годину за три робочих дні до дня проведення таких зборів у порядку, встановленому законодавством про депозитарну систему України.

Вносити зміни до переліку акціонерів, які мають право на участь у Загальних зборах Товариства, після його складення заборонено.

Повідомлення про проведення Загальних зборів та проект порядку денного надсилається персонально кожному акціонеру, зазначеному в переліку акціонерів, які мають бути повідомлені про проведення Загальних зборів, у спосіб, передбачений Наглядовою радою Товариства, у строк не пізніше ніж за 30 (тридцять) днів до дати проведення Загальних зборів.

У випадках, передбачених чинним законодавством, повідомлення про скликання позачергових Загальних зборів може здійснюватися не пізніше ніж за 15 (п'ятнадцять) днів до дати проведення Загальних зборів. У такому разі Наглядова рада затверджує порядок денний.

Пропозиції до проекту порядку денного загальних зборів

Кожний акціонер не пізніше ніж за 20 днів до дати проведення Загальних зборів має право внести пропозиції щодо питань, включених до проекту порядку денного Загальних зборів, та щодо кандидатів до складу органів Товариства - не пізніше ніж за сім днів до дати проведення Загальних зборів. Кількість кандидатів до складу органів Товариства не може перевищувати кількісного складу кожного з органів.

Пропозиції вносяться в письмовій формі.

Пропозиції щодо кандидатів до складу органів Товариства повинна містити таку інформацію про кандидата:

- прізвище, ім'я, по батькові;
- рік народження;
- кількість, тип та/або клас належних кандидату акцій Товариства;
- освіта (повне найменування навчального закладу, рік закінчення, спеціальність, кваліфікація);
- місце роботи (основне та/або за сумісництвом), посади, які обіймає кандидат у юридичних особах;
- загальний стаж роботи.
- інформація про стаж роботи протягом останніх п'яти років (період, місце роботи, займана посада);
- наявність (відсутність) непогашеної (незнятої) судимості, в тому числі за корисливі та посадові злочини;
- наявність (відсутність) заборони обіймати певні посади та/або займатись певною діяльністю;
- чи є кандидат афілійованою особою Товариства;
- акціонери товариства, що є афілійованими особами кандидата;
- наявність (відсутність) письмової заяви кандидата про згоду на обрання членом органу Товариства; наявність (відсутність) у письмовій заяві кандидата всіх або частини відомостей, вказаних у цьому підпункті;
- паспортні дані (серія, номер, дата видачі, орган, який видав) кандидата, зазначається у разі надання згоди фізичної особи на розкриття паспортних даних.

Пропозиції щодо кандидатів до складу Наглядової ради Товариства мають містити інформацію про те, чи є запропонований кандидат представником акціонера (акціонерів), або про те, що кандидат пропонується на посаду члена наглядової ради - незалежного директора.

Рішення про відмову у включенні до проекту порядку денного Загальних зборів пропозицій акціонерів (акціонера), яким належить менше 5 відсотків акцій, може бути прийнято Наглядовою радою Товариства у разі неповноти даних, передбачених підпунктами 15.9.3. та 15.9.4. цього Статуту, недотримання строку, встановленого для подання пропозицій, у разі неподання акціонерами жодного проекту рішення із запропонованих ними питань порядку денного, а також з інших підстав, передбачених чинним законодавством.

Питання порядку денного та проекти рішень з питань порядку денного, внесені за пропозиціями акціонерів, включаються в кінець переліку питань порядку денного та переліку проектів рішень з питань порядку денного відповідно в хронологічному порядку їх надходження.

Наглядова рада Товариства, а в разі скликання позачергових Загальних зборів на вимогу акціонерів, - акціонери, які цього вимагають, приймають рішення про включення пропозицій до проекту порядку денного та затверджують порядок денний не пізніше ніж за 15 днів до дати проведення Загальних зборів, а щодо кандидатів до складу органів Товариства - не пізніше ніж за чотири дні до дати проведення Загальних зборів.

У разі внесення змін до проекту порядку денного Загальних зборів Товариство не пізніше ніж за 10 днів до дати проведення Загальних зборів повідомляє акціонерів про такі зміни та направляє/вручає порядок денний, а також проекти рішень, що додаються на підставі пропозицій акціонерів, у спосіб, визначений Наглядовою радою.

Акціонери, які скликають позачергові Загальні збори самостійно, надсилають таке повідомлення кожному акціонеру листом з повідомленням про вручення або вручають особисто.

Товариство не пізніше ніж за 30 днів до дати проведення Загальних зборів розміщує на власному веб-сайті в мережі Інтернет повідомлення про проведення Загальних зборів.

Товариство не пізніше ніж за 30 днів до дати проведення Загальних зборів розміщує повідомлення про проведення Загальних зборів у загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку.

Загальні збори акціонерного товариства мають кворум за умови реєстрації для участі у них акціонерів, які сукупно є власниками більш як 50 (п'ятдесяти) відсотків голосуючих акцій.

Річні та позачергові Загальні збори проводяться в порядку, визначеному цим пунктом.

Загальні збори розпочинаються у час, вказаний у повідомленні про проведення Загальних зборів.

Реєстраційна комісія призначається Наглядовою радою, а в разі скликання позачергових Загальних зборів акціонерами Товариства, - акціонерами.

Засідання реєстраційної комісії є правомочним, якщо в ньому бере участь більше половини її кількісного складу, обраного відповідно до чинного законодавства. При прийнятті рішень кожен член реєстраційної комісії має один голос. Рішення реєстраційної комісії приймаються простою більшістю голосів її членів.

Загальні збори розпочинаються з доповіді голови реєстраційної комісії про результати реєстрації учасників Загальних зборів та наявність кворуму. Якщо на момент закінчення реєстрації кворуму досягти не вдалося, Загальні збори визнаються такими, що не відбулися.

За наявності кворуму голова Загальних зборів відкриває Загальні збори.

Головує на Загальних зборах голова Наглядової ради Товариства або інша особа, призначена Наглядовою радою Товариства. Загальні збори можуть призначити головою іншу особу.

Загальні збори тривають до завершення розгляду всіх питань порядку денного.

У ході Загальних зборів може бути оголошено перерву до наступного дня. Кількість перерв у ході проведення Загальних зборів не може перевищувати 3 (три).

Голова Загальних зборів виносить на розгляд питання порядку денного Загальних зборів в тій послідовності, в якій вони перелічені в проекті порядку денного, який направляється акціонерам.

Загальні збори під час їх проведення можуть змінювати черговість розгляду питань порядку денного за умови, що за рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного буде віддано не менше трьох чвертей голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі у Загальних зборах.

Розгляд кожного питання порядку денного розпочинається з оголошення проектів рішення з цього питання.

Загальні збори не можуть приймати рішення з питань, не включених до порядку денного, крім питань зміни черговості розгляду питань порядку денного та оголошення перерви у ході Загальних зборів до наступного дня.

Після закінчення роботи Загальних зборів голова оголошує про їх закриття.

Голосування на Загальних зборах

Голосування на Загальних зборах з питань порядку денного проводиться виключно з використанням бюлетенів для голосування.

З питань зміни черговості розгляду питань порядку денного та оголошення перерви у ході Загальних зборів до наступного дня, голосування проводиться без застосування бюлетенів.

Бюлетень для голосування та бюлетень для кумулятивного голосування повинен містити відомості, передбачені законом.

До бюлетеня для кумулятивного голосування для голосування за кандидатів до Наглядової ради товариства включається інформація про те, що кандидат є акціонером, представником акціонера або групи акціонерів (із зазначенням інформації про цього акціонера або акціонерів) або про те, що кандидат пропонується на посаду члена Наглядової ради – незалежного директора.

Бюлетень для голосування та бюлетень для кумулятивного голосування засвідчуються підписом члена реєстраційної комісії на кожному аркуші бюлетеня при його видачі акціонеру, що зареєструвався для участі у Загальних зборах.

Бюлетень для голосування визнається недійсним щодо голосування за всіма, зазначеними в ньому питаннями порядку денного, у разі якщо:

- 1) він відрізняється від офіційно виготовленого акціонерним товариством зразка;
- 2) на ньому або на будь-якій з його сторінок, якщо бюлетень складається з кількох аркушів, відсутній підпис (підписи) акціонера (представника акціонера) або не зазначені прізвище, імені та по батькові акціонера (представника акціонера) та найменування юридичної особи у разі, якщо вона є акціонером;
- 3) він складається з кількох аркушів, які не пронумеровані;
- 4) акціонер (представник акціонера) не позначив у бюлетені жодного або позначив більше одного варіанта голосування щодо одного проекту рішення.

Бюлетень для кумулятивного голосування також визнається недійсним у разі, якщо акціонер (представник акціонера) зазначив у бюлетені більшу кількість голосів, ніж йому належить за таким голосуванням.

Бюлетені для голосування та для кумулятивного голосування, визнані недійсними з підстав, передбачених цим пунктом, не враховуються під час підрахунку голосів.

Підрахунок голосів на загальних зборах, роз'яснення щодо порядку голосування, підрахунку голосів та інших питань, пов'язаних із забезпеченням проведення голосування на Загальних зборах, надає лічильна комісія.

Лічильна комісія складається не менше як з двох осіб.

До складу лічильної комісії не можуть включатися особи, які входять або є кандидатами до складу органів Товариства.

До моменту набрання чинності рішенням Загальних зборів про обрання лічильної комісії її функції здійснює тимчасова лічильна комісія, яка формується Наглядовою радою Товариства або акціонерами, у разі скликання позачергових Загальних зборів на вимогу акціонерів.

Наглядова рада Товариства (у разі скликання позачергових Загальних зборів на вимогу акціонерів - акціонери, які цього вимагають) зобов'язана визначити першим питанням порядку денного Загальних зборів питання про обрання лічильної комісії.

Засідання лічильної комісії є правомочним, якщо в ньому бере участь більше половини її кількісного складу, обраного відповідно до чинного законодавства. При прийнятті рішень кожен член лічильної комісії має один голос. Рішення лічильної комісії приймаються простою більшістю голосів її членів.

Рішення Загальних зборів оформлюються протоколом, який підписується головуючим та секретарем Загальних зборів, підшивається, скріплюється печаткою Товариства та підписом Директора Товариства.

У протоколі Загальних зборів мають міститися відомості, вказані в законі.

Рішення Загальних зборів Товариства вважається прийнятим та набирає чинності з моменту складення протоколу про підсумки голосування, якщо в ньому не вказаний інший строк або дата набрання ним чинності або інше не встановлено чинним законодавством.

Рішення Загальних зборів про зміни розміру статутного капіталу набирає чинності з дня внесення цих змін до Державного реєстру.

Зміни до Статуту Товариства, які стосуються відомостей, включених до Державного реєстру, набирають чинності для третіх осіб з дня їх державної реєстрації.

Товариство та акціонери не мають права посилаючись на відсутність державної реєстрації таких змін у відносинах із третіми особами, які діяли з урахуванням цих змін.

Після закриття Загальних зборів підсумки голосування доводяться до відома акціонерів протягом 10 робочих днів листом, який надсилається простим поштовим відправленням або вручається особисто.

10.3. Структура акціонерів та їх частка в акціонерному капіталі

Акціонери ПрАТ «Завод «Часівоярські автобуси», які володіють 5% та більше акцій у статутному капіталі:

Полосухін Олексій Володимирович - 30.66553342449%

Полосухін Олександр Володимирович - 30.66555145061%

Зоря Яків Семенович - 9.00642721368%

Фізичні та юридичні особи з часткою менше 2% у статутному капіталі у кількості 387 осіб, що складають 29,66 %

10.4. Інформація щодо власників цінних паперів з особливими правами контролю та опис цих прав

Товариство не випускало акцій з особливими правами контролю.

10.5. Діяльність підприємства стосовно операцій з власними акціями

У 2021 році ніяких операцій з власними акціями ПрАТ «Завод «Часівоярські автобуси» не проводило.

10.6. Інформація щодо основних характеристик системи внутрішнього контролю

Спеціального документу, яким би описувалися характеристики систем внутрішнього контролю та управління ризиками в Товаристві не створено та не затверджено. Проте при здійсненні внутрішнього контролю використовуються різні методи, вони включають в себе такі елементи, як:

- 1) бухгалтерський фінансовий облік (інвентаризація і документація, рахунки і подвійний запис);
- 2) бухгалтерський управлінський облік (розподіл обов'язків, нормування витрат);
- 3) аудит, контроль, ревізія (перевірка документів, перевірка вірності арифметичних розрахунків, перевірка дотримання правил обліку окремих господарських операцій, інвентаризація, усне опитування персоналу, підтвердження і простежування).

Всі перераховані вище методи становлять єдину систему і використовуються в цілях управління підприємством.

Метою управління ризиками є їхня мінімізація або мінімізація їхніх наслідків. Наражання на фінансові ризики виникає в процесі звичайної діяльності Товариства.

Основні фінансові інструменти підприємства, які несуть в собі фінансові ризики, включають грошові кошти, дебіторську заборгованість, кредиторську заборгованість, та піддаються наступним фінансовим ризикам:

ринковий ризик: зміни на ринку можуть істотно вплинути на активи/зобов'язання. Ринковий ризик складається з ризику процентної ставки і цінового ризику;

ризик втрати ліквідності: товариство може не виконати своїх зобов'язань з причини недостатності (дефіциту) обігових коштів; тож за певних несприятливих обставин, може бути змушене продати свої активи за більш низькою ціною, ніж їхня справедлива вартість, з метою погашення зобов'язань;

кредитний ризик: товариство може зазнати збитків у разі невиконання фінансових зобов'язань контрагентами (дебіторами).

Ринковий ризик

Всі фінансові інструменти схильні до ринкового ризику - ризику того, що майбутні ринкові умови можуть знецінити інструмент. Підприємство не піддається валютному ризику, тому що у звітному році не здійснювало валютні операції і має валютні залишки та заборгованості. Ціновим ризиком є ризик того, що вартість фінансового інструмента буде змінюватися внаслідок змін ринкових цін. Ці зміни можуть бути викликані факторами, характерними для окремого інструменту або факторами, які впливають на всі інструменти ринку. Процентних фінансових зобов'язань немає. Підприємство не піддається ризику коливання процентних ставок, оскільки не має кредитів.

Ризик втрати ліквідності

Товариство періодично проводить моніторинг показників ліквідності та вживає заходів, для запобігання зниження встановлених показників ліквідності. Товариство має доступ до фінансування у достатньому обсязі. Підприємство здійснює контроль ліквідності, шляхом планування поточної ліквідності. Підприємство аналізує терміни платежів, які пов'язані з дебіторською заборгованістю та іншими фінансовими активами, а також прогностні потоки грошових коштів від операційної діяльності.

Кредитний ризик

Підприємство схильне до кредитного ризику, який виражається як ризик того, що контрагент - дебітор не буде здатний в повному обсязі і в певний час погасити свої зобов'язання. Кредитний ризик регулярно контролюється. Управління кредитним ризиком здійснюється, в основному, за допомогою аналізу здатності контрагента сплатити заборгованість. Підприємство укладає угоди виключно з відомими та фінансово стабільними сторонами. Кредитний ризик стосується дебіторської заборгованості. Дебіторська заборгованість регулярно перевіряється на існування ознак знецінення, створюються резерви під знецінення за необхідності.

Крім зазначених вище, суттєвий вплив на діяльність Товариства можуть мати такі зовнішні ризики, як:

- нестабільність, суперечливість законодавства;
- непередбачені дії державних органів;
- нестабільність економічної (фінансової, податкової, зовнішньоекономічної і ін.) політики;
- непередбачена зміна кон'юнктури внутрішнього і зовнішнього ринку;
- непередбачені дії конкурентів.

Служби з внутрішнього контролю та управління ризиками не створено. Менеджмент приймає рішення з мінімізації ризиків, спираючись на власні знання та досвід, та застосовуючи наявні ресурси.

10.7. Дивідендна політика

Порядок розподілу прибутку і покриття збитків Товариства визначається рішенням загальних зборів відповідно до чинного законодавства України та Статуту.

Порядок розподілу прибутку і покриття збитків Товариства визначається рішенням Загальних зборів відповідно до чинного законодавства України та Статуту Товариства.

Порядок розподілу прибутку затверджується Загальними зборами Товариства.

У разі прийняття Загальними зборами Товариства рішення про виплату дивідендів, Товариство зобов'язане виплатити їх не пізніше 6 (шести) місяців з дня прийняття Загальними зборами рішення про виплату дивідендів. У разі прийняття Загальними зборами Товариства рішення щодо виплати дивідендів у строк, менший ніж 6 місяців з дня прийняття відповідного рішення, виплата дивідендів здійснюється у строк, визначений Загальними зборами.

Після закінчення цього терміну не отримані акціонерами дивіденди депонуються та виплачуються за письмовою вимогою акціонерів.

Дивіденди за акціями Товариства виплачуються виключно у грошовій формі один раз на рік з чистого прибутку звітного року та/або нерозподіленого прибутку шляхом перерахування на банківський рахунок особи, яка має право на отримання дивідендів, або готівкою з каси Товариства.

Дивіденди нараховуються на кожен акцію. Дивіденди нараховуються в однаковому розмірі за акціями одного типу та класу.

Рішення про виплату дивідендів та їх розмір за простими акціями приймається Загальними зборами Товариства.

Право на отримання дивідендів мають особи, які є акціонерами Товариства на дату складення переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, визначену Наглядовою радою Товариства. Дата складання такого переліку визначається рішенням Наглядової ради, але не раніше ніж через 10 робочих днів після дня прийняття такого рішення Наглядовою радою.

Товариство письмово повідомляє осіб, які мають право на отримання дивідендів, про дату, розмір, порядок та строк їх виплати шляхом письмового повідомлення, яке направляється таким особам Наглядовою радою Товариства у спосіб, що визначається Наглядовою радою Товариства.

Товариство не має права приймати рішення про виплату дивідендів у разі, якщо:

звіт про результати розміщення акцій не зареєстровано у встановленому законодавством порядку;

власний капітал Товариства менший, ніж сума його статутного капіталу, резервного капіталу та розміру перевищення ліквідаційної вартості привілейованих акцій над їх номінальною вартістю.

Товариство не має права здійснювати виплату дивідендів за простими акціями у разі, якщо:

Товариство має зобов'язання про викуп акцій відповідно до статті 68 Закону України «Про акціонерні товариства»;

Поточні дивіденди за привілейованими акціями не виплачено повністю.

Товариство покриває збитки відповідно до вимог чинного законодавства України.

Спосіб виплати дивідендів визначається відповідним рішенням Загальних зборів Товариства.

10.8. Перспектива розвитку та удосконалення корпоративного управління

Товариство забезпечує корпоративне управління у правовому полі та постійно удосконалює цю систему. Це відбувається за рахунок отримання конкурентних переваг шляхом розробок та реалізації як корпоративної стратегії конкурентоспроможності в цілому, так і окремих її функціональних стратегій. Насамперед, йдеться про техніко-технологічні, виробничі, фінансово-інвестиційні, інноваційні, маркетингові стратегії; стратегії екологізації, зростання людського капіталу, трудових ресурсів та продуктивності праці.

10.9. Політика підприємства стосовно адміністративних, управлінських та наглядових органів підприємства (вимоги стосовно до віку, статі, освіти та професійного досвіду)

Вимоги стосовно до віку, статі до персоналу не висовуються.

Вимоги стосовно освіти та професійного досвіду адміністративних та управлінських органів висовуються згідно державних Довідників кваліфікаційних характеристик професій працівників.

Корпоративний кодекс корпоративного управління загальними зборами Товариства не затверджувався.

Генеральний директор

_____

(підпис)

Полосухін Олексій Володимирович

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Чуприніна Яна Геннадіївна